

Справка за степента на изпълнение на ключовите индикатори за изпълнение и техните целеви стойности за 2024 г., включени в актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за 2024-2026 г.

Област на политика: Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда	Мерна единица	Целева стойност за 2024 г.	Отчет към 31.12.2024 г.
<i>Показатели за полза/ефект:</i>			
1. Население, обхванато от изпълнени мерки за подобряване състоянието на водите и за защита от наводнения: <ul style="list-style-type: none"> • подобро водоснабдяване; • подобро пречистване на отпадъчни води; • защита от наводнения 	бр. жители	202 070 121 000 255 660	345 116 217 883 125 823
2. Допълнителен капацитет за оползотворяване/ рециклиране на отпадъци	тона	55 000	73 112
3. Управление и защита на природни местообитания и видове чрез: <ul style="list-style-type: none"> • приети планове за управление на защитени територии и защитени зони и планове за действие за растителни и животински видове; • осигуряване на екологосъобразно и контролирано ползване на природни ресурси в националните паркове (паша, дървесина, сенокос, лечебни растения, гъби и довърстващи плодове) 	брой	12 900	0* 1347
4. Население с подобро качество на атмосферния въздух (за замърсител ФПЧ ₁₀)	бр. жители	788 713	2 575 253**
5. Спестени емисии на парникови газове от подкрепени проекти, подпомагащи смекчаването на неблагоприятните климатични промени	tCO ₂ eq	670 000	914 872

* Заложените 12 бр. планове за действие за растителни и животински видове са приети в периода м. октомври - м. декември 2023 г. и са отчетени в отчета за 2023 г. Предвид че приемането им е след актуализирането на бюджетната прогноза за периода 2024-2026 г., направено през м. септември 2023 г., целевата стойност на показателя за 2024 г. не е актуализирана.

** Оценка за показателя е направена по предварителни данни от мониторинга на качеството на атмосферния въздух към 31.12.2024 г., които е възможно да претърпят промяна след тяхната проверка.

Показател № 1: Показателят измерва постигнатия ефект от подкрепени проекти, насочени към повишаване на ефективността на ползване на водите чрез намаляване на загубите на вода във водопреносните мрежи, подобряване на качеството на питейната вода, намаляване на замърсяването на водните тела от непречистени битови отпадъчни води от населените места и защита от наводнения.

Представените от басейновите дирекции данни по показателя са свързани с изпълнението на административни мерки въз основа на информация от издадени разрешителни за водовземане и ползване на воден обект по реда на Глава IV от ЗВ и на инфраструктурни мерки по изграждане на водоснабдителни и канализационни системи и на съоръжения за защита от вредното въздействие на водите.

Показател № 2: Показателят измерва постигнатия ефект от осъществени проекти, свързани с предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда и използването им като ресурс за икономиката.

Показател № 3: Показателят е ключовия механизъм за ефективно управление и защита на природни местообитания и видове с европейско и национално значение, който способства за измерване на постигнатия напредък в стратегическото планиране на мерките, необходими за подобряване на природозащитното им състояние и контролирано ползване на природни ресурси в националните паркове.

Показател № 4: Показателят измерва постигнатия ефект от прилагането на мерки, като дава информация за населението в определени градове с подобро КАВ (с целева стойност за периода от 2019 г. до 2024 г. – 788 713 жители). Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух, са 12 замърсителя, които са обект на нормиране и чиито нива в атмосферния въздух подлежат на задължителна текуща оценка (мониторинг).

Замърсителите са следните: прахови частици – ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2.5}, серен диоксид, азотни оксиди, олово, озон, въглероден оксид, бензен, кадмий и никел (тежки метали), арсен и полициклични ароматни въглеводороди. Приоритет на национално ниво е подобряване на КАВ в случаите на наднормено замърсяване с ФПЧ₁₀.

В съответствие с разпоредбите на ЗЧАВ, управлението на КАВ по отношение на нивата на отделните замърсители се извършва по райони (агломерации) за оценка и управление (РОУ) на КАВ, които обхващат цялата територия на страната. Всеки отделен РОУ включва в себе си територията на една или повече общини съгласно съществуващото административно-териториално деление. Определянето на границите на РОУ е извършено въз основа на предварителна оценка на нивата на замърсителите, за които са установени норми за КАВ, като последният актуален списък с районите за оценка и управление на КАВ е утвърден със Заповед № РД-257/25.03.2022 г. на министъра на околната среда и водите.

В рамките на горните райони са разграничени отделните зони (териториални единици) и показателите, за които са превишени горните оценъчни прагове, нормите и/или нормите плюс допустимите отклонения. За зоните, в които са превишени нормите (в отделните РОУКАВ), е задължително изготвянето на общински програми за достигане и поддържане на съответните норми.

В решението на Съда на ЕС от 05.04.2017 г. по дело С-488/15 за неспазване на нормите по показател ФПЧ₁₀ на територията на страната са включени 28 общини. До 2017 г., включително, устойчиво са постигнали съответствие с нормите общините Девня, Добрич, Пирдоп, Сливен, Гълъбово и Стара Загора. През 2018 г. към тях се добавят общините Варна, Димитровград и Ловеч. Съгласно предварителните данни за 2024 г. от мониторинга на качеството на атмосферния въздух тенденцията за спазване на нормите за качество на атмосферния въздух се запазва в общините Девня, Плевен, Пирдоп, Благоевград, Добрич, Сливен, Гълъбово, Стара Загора, Ловеч, Димитровград, Несебър, Велико Търново, Хасково, Пазарджик, Враца, Шумен, Бургас, Кърджали, Асеновград, София, Видин, Горна Оряховица, Русе, Смолян, Перник и Варна. Потвърждава се съответствието с нормите за РОУКАВ Югоизточен, Агломерация Столична и Агломерация Варна. Постигната е също така средногодишната норма по показател ФПЧ_{2.5} съгласно наличните предварителни данни в градовете София, Пловдив, Варна, Велико Търново, Перник, Стара Загора и Русе. Данните показват, че целевата стойност за 2024 г. по показател „Население с подобро качество на атмосферния въздух (за замърсител ФПЧ₁₀)“ е постигната, като тенденцията следва да бъде поддържана и подобрявана с оглед защита здравето на населението и постигане на нормите във всички пунктове за мониторинг в РОУ на КАВ.

Показател № 5: Показателят измерва постигнатия ефект от подкрепени проекти, насочени към намаляване на емисиите на парникови газове.

Област на политика: Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна безопасност	Мерна единица	Целева стойност за 2024 г.	Отчет към 31.12.2024 г.
<i>Показатели за полза/ефект:</i>			
1. Изпълнени програми за мониторинг на компонентите и факторите на околната среда	брой	12	12
2. Поддържани информационни системи/ системи с публичен достъп на НСМОС	брой	20/12	20/12
3. Поддържани регистри с публичен достъп	брой	20	19
4. Изготвени доклади за състоянието на околната среда	брой	10	10
5. Докладвания до международни институции	брой	25	16

Забележка: През 2024 г. за първи път са докладвани 4 нови потока с показатели за отпадъци за отчетната 2022 г., които не са включени в прогнозата.

С постоянното разширяване на обхвата и поддържане на Националната система за мониторинг на околната среда, привеждането ѝ в съответствие с европейските изисквания и разширяването на обхвата на информацията са постигнати следните ползи за обществото:

- Осигурява се по-пълна и точна информация за текущото състояние на компонентите на околната среда и факторите, влияещи върху тях;
- Предоставя се възможност за получаване на данни с признато качество и изготвяне на достоверна информация за нивата на замърсителите в околната среда;
- Проследяват се и се отчитат тенденциите в качествено и количествено отношение;
- Постига се по-пълно обезпечаване на политиките с информация;
- Разширява се възможността за по-широк достъп на обществеността до информация за околната среда;
- Подобрява се възможността за включване на страната в общоевропейски оценки за състоянието на околната среда;
- Осигурява се необходимата информация за изпълнение на международни задължения на страната.